

Perusasteen koulujen määrä 1950-1986. Suomen kartasto vihko 330 Koulutus tiede kulttuuri. Maanmittaushallitus, Suomen maantieteellinen seura 1989.

1970-luvun koulu: lakeja ja tilastoja

Koulutustaso nousi 1970-luvullakin nopeasti. Koulurakennusten määrää, sijaintia ja laatua määrittävät lait ja asetukset sekä normit. Näistä keskeisimmät on kuvattu alla. Eri lähteistä kootut graafiset esitykset ja tilastotiedot havainnollistavat kehityksen suuria linjoja.

Vuonna 1968 säädetty laki koulujärjestelmän perusteista merkitsi peruskoulun toteutumista 1970-luvulla. Laki koulujärjestelmän perusteista tuli voimaan 1.8.1970 ja siirtyminen peruskouluun alkoi Lapin läänistä 1971 ja päättyi pääkaupunkiseudulle 1977.

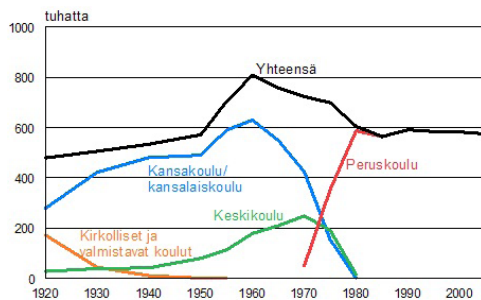
Peruskoulun myötä Suomen koulujärjestelmässä siirryttiin yhtenäiskouluun. Varsinainen kansakoulu, kansalaiskoulu ja keskikoulu yhdistettiin yhdeksänvuotiseksi yleistä peruskasvatusta antavaksi yhtenäiseksi peruskouluksi. Peruskoulu jakautui ala-asteeseen ja yläasteeseen. Oppivelvollisuus kattoi ikäluokat 7-16 eikä oppivelvollisuudesta voinut saada vapautusta.

Koulurakentaminen muuttui yhä byrokraattisemmaksi. Kunnan tuli tehdä koulusuunnitelma, joka sisälsi mm. koulujen paikat, laskelman rakentamistarpeesta ja selvityksen koulujen käytöstä poistettavista rakennuksista. Piirihallintoviranomaisen tarkistuksen jälkeen suunnitelma lähetettiin kouluhallitukselle, joka antoi siitä lausuntonsa sekä ohjeisti kuntaa koululaitoksen järjestämisestä ja kouluolojen kehittämistä.

Koululautakunnan oli yhdessä piirihallintoviranomaisen kanssa laadittava sekä uudis- että laajennus-, muutos- ja perusparannustöiden tarpeellisuudesta yksityiskohtainen tutkimus. Koulun oppilasmäärä ja sen muutokset tulevaisuudessa, koulun sijoitus, kaavoitus, oppilaiden matkat ja kuljetusmahdollisuudet tuli huomioida tutkimuksessa. Uudisrakennusten rakennusohjelma oli vahvistettava kouluhallituksessa, joka saattoi muuttaa ohjelmaa voimassa olevien säännösten ja määräysten mukaiseksi. Myös pääpiirustukset ja työselitys vahvistettiin kouluhallituksessa ennen rakentamiseen ryhtymistä.

Seuraavat koulusuunnittelun edellytyksistä olivat olleet kirjattuina jo aiempaan kansakoululakiin.

Koulun sijoituspaikan oli oltava asutuksen läheisyydessä ja oppilaiden koulumatkojen kannalta mahdollisimman edullinen. Koulutontin tuli olla riittävän suuri, terveellinen ja rauhallinen. Rakennusten ja leikkikentän tuli olla tarkoituksenmukaisesti sijoitettavissa tontille. Myös liikenneturvallisuus tuli huomioida. Koulun huonetilat oli mahdollisuuksien mukaan sijoitettava niin lähelle muuta koulua, että rakennuksia ja opettajia voitaisiin käyttää yhdessä.

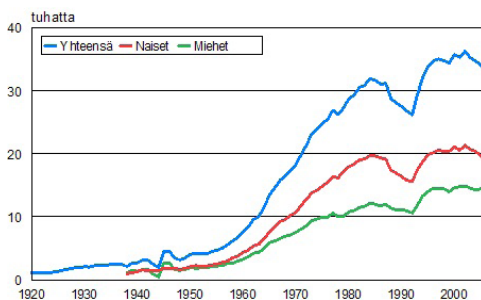

Yleissivistävän peruskoulutuksen oppilasmäärä 1920-2005. Tilastokeskus.

Lukuvuonna 1970/71 oppikoulujen oppilaista 55 prosenttia opiskeli yksityisissä oppilaitoksissa. Tämän jälkeen peruskoulu-uudistus muutti tilanteen. Yksityiset ja valtion oppikoulut ja niiden kiinteistöt siirtyivät kuntien haltuun osaksi kunnan koululaitosta.

Koulutustaso kohoaa nopeasti

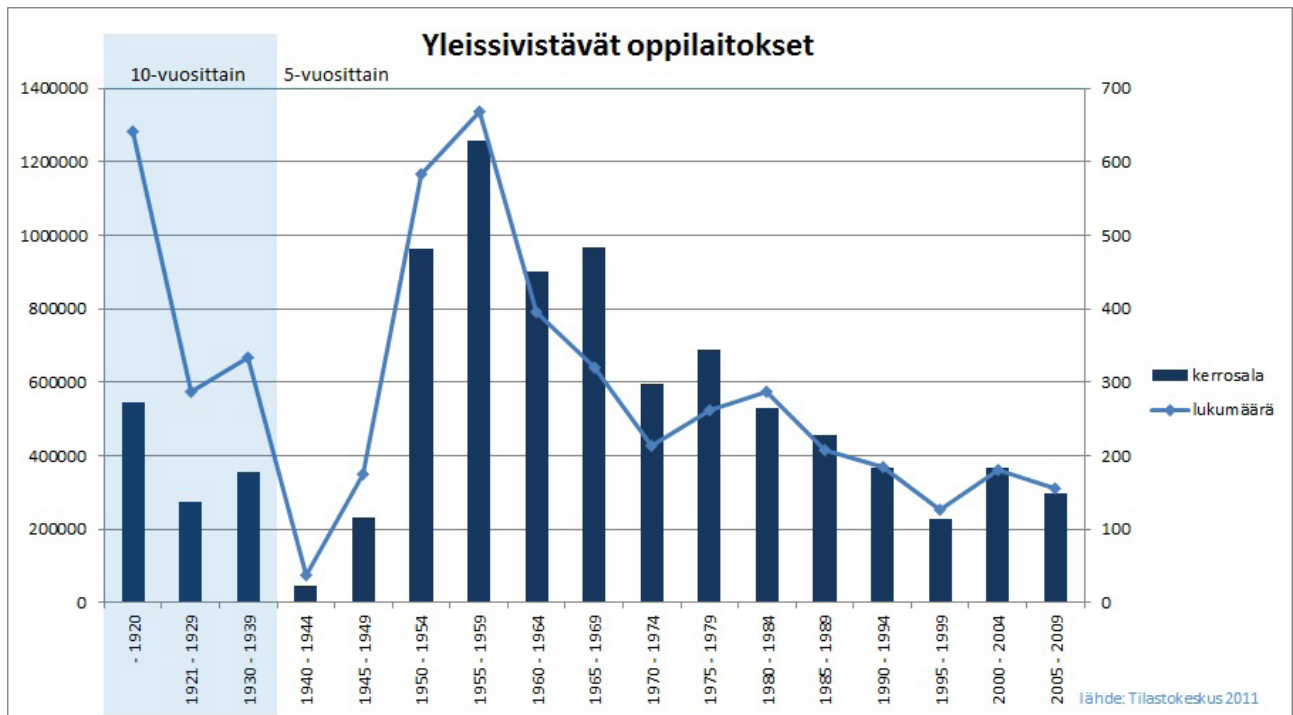
Vuonna 1980 noin 50 prosenttia ikäluokasta aloitti lukion. Luku oli ollut vuonna 1960 vajaat 20 prosenttia ikäluokasta. Ylioppilastutkintojen määrä kasvoi vastaavasti. Vuonna 1973 ylitettiin 20 000 ja 1982 jo 30 000 tutkinnon raja.

Ylioppilastutkinnot 1920-2006. Tilastokeskus.

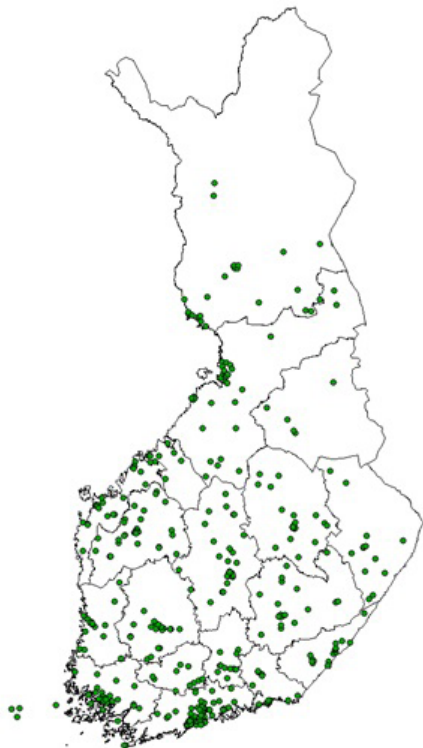
Nuorten ikäluokkien koulutustaso on parantunut erityisen nopeasti. Kun 1975 perusasteen jälkeisen tutkinnon oli suorittanut 50 prosenttia 25–34-vuotiaista, vuonna 2005 vastaavan tutkinnon suorittaneita oli jo 85 prosenttia.

Koulurakennusten määrä

Taulukko yleissivistävien oppilaitosten lukumäärästä ja kerrosalasta. Taulukko kuvaa 31.12.2010 tilannetta. Se perustuu Rakennus- ja huoneistorekisteriin, joka on perustettu 1980-luvun alussa. Kaavioissa eivät näy purettujen tai käyttötarkoituksen muutosten määrät. Tilastokeskus.

Koulurakennusten kokonaismäärä on laskenut koko 2000-luvun alun. Peruskoulujen määrä oli 2005 lähes 3 600 ja syksyllä 2015 toiminnassa oli noin 2 500 koulua. Määrä putosi yli sadalla koululla joka vuosi.

Kartta kuvaa niitä 1970-luvun koulurakennuksia, jotka rekisterin mukaan olivat koulukäytössä 2007. Lähde: Väestörekisterikeskuksen rakennus- ja huoneistorekisteri, 12/2007. Museovirasto.

Lähteet

Lait ja asetukset

Laki koulujärjestelmän perusteista 467/1968.

Peruskouluasetus 443/1970.

Lista valtioneuvoston antamista normaalihintapäätöksistä on löydettävissä www.edilex.fi lakitietopalvelusta. Yksittäiset säädökset on julkaistu Suomen asetuskoelmassa.

Tilastoja

”Esi- ja peruskouluopetus 2015”. Suomen virallinen tilasto. Koulutus 2015. Tilastokeskus.

”Koulutuksen järjestäjät ja oppilaitokset 2010”. Suomen virallinen tilasto. Koulutus 2011. Tilastokeskus.

Koulutus Suomessa: yhä enemmän ja yhä useammalle. Tilastokeskus. <http://www.stat.fi/tup/suomi90/marraskuu.html> (haettu 23.5.2017).

Suomen tilastolliset vuosikirjat: Suomen tilastollinen vuosikirja 1967. Suomen tilastollinen vuosikirja 1978. <http://www.doria.fi/handle/10024/67152> (haettu 23.5.2017).